

Gai yết hầu của tuổi thơ Sao Biển

Sau ngày tựu trường về Sao Biển, giữa muôn vàn khám phá mới mẻ cho những chú chim non ngơ ngác như chúng tôi, cây gai yết hầu là một trong những trải nghiệm “khó chịu”. Loài hoa cỏ dại này, bò trên mặt đất với những chiếc lá kép và hoa vàng dễ thương, lại mang cái tên không mấy thân thiện: “yết hầu”. Vùng đất cát biển của Tiểu Chung Viện Sao Biển rất hợp để chúng sinh sôi nảy nở nhanh, không tài nào tận diệt được. Trong khi ở những vùng ven biển khác như Ninh Thuận, Bình Thuận ít khi gặp loài cây gai này.

Về sau, tôi mới được biết tên khoa học của nó là *Tribulus terrestris*, tiếng Anh gọi là *puncture vine*. Một điều lạ, là ở Tây phương, người ta lấy hoa và trái của chúng để chiết tinh chất, chế thuốc tăng lực cho đàn ông, với tên thương mại là *Tribulus*, có tác dụng làm tăng testosterone! Ai tin, hãy mua mà dùng.

Trên mấy mẫu đất của Tiểu Chung Viện Sao Biển, cây yết hầu mọc nhiều nhất tại sân đá banh. Khoảng đầu thập niên 60, chúng tôi chỉ dám đá banh chân không, trên khoảng đất trọc, toàn cát trắng, nằm kề vườn rau nhà bếp các Dì. Phần còn lại, gai yết hầu mọc đầy. Chẳng ai có nổi đôi bata để đá banh, chứ đừng mơ trang bị cho cả hai đội. Đôi khi cũng có những chú gan lì ham banh, chạy bừa vào vùng gai mà chúng tôi nể phục gọi là “trâu cui”. Đến thời cha Nguyễn Công Phú làm quản lý kiêm thể thao, ngài cho đổ

đất núi toàn sần banh - tốn khá nhiều tiền dùng được một thời gian, kể cả “giao lưu” với nhiều đội bạn khác như Tập Viện Lasan, Thánh Kinh Thần Học Viện Tin Lành, Đội banh quận Vĩnh Xương... Một thời gian ngắn sau đó, giặc yết hầu lại tấn công, và mãnh liệt hơn trước.

Hai mũi gai chĩa lên của chúng thuộc về mỗi một trong năm khía của trái yết hầu, để truyền giống. Có lẽ hình dạng của mỗi khía giống như cục yết hầu nơi cổ đàn ông, nên dân gian gọi như thế. Khi già và khô, trái nứt, bể ra và năm khía rơi xuống đất, dù thế nào chúng vẫn chĩa gai lên để “làm hại” con người. Cơ chế truyền giống của chúng, không nhờ vào gió, nhưng chính nhờ hai mũi gai nhọn đó mà bất kỳ sinh vật hay đồ vật nào dẫm lên, cũng sẽ mang hạt giống gieo vào nơi khác. Những chiếc dép, giày bata của chúng tôi cũng giúp mang hột giống yết hầu đi khắp khu vực tiểu

chúng viện. Hai sân bóng chuyền cũng có một ít hạt gai yết hầu khô rơi rớt, tuy cây gai không thể sống ở đó được, với những bàn chân “thể thao” dày xéo mỗi ngày. Có chú cẩn thận xuống nhà bếp xin các dì một khúc cây chuối, mang lên lăn khắp sân để “rà” bọn gai quái ác này. Tội nghiệp cho những chú mang dép lười đã mòn, mỏng lét, thế nào cũng bị gai yết hầu chích thấu vào chân. Vết đâm của chúng rất đau nhức, chưa kể mũi gai đôi khi gãy lại trong thịt, có thể gây nhiễm trùng. Có điều may, không chú nào bị nguy vì gai yết hầu cả, trái lại còn giúp các chú dễ nguyện gẫm về sự Thương khó Chúa Giêsu chịu đội mũ gai, khi nghe đọc Sách Gẫm Phaolô Quy trước giờ ăn sáng, hoặc bài giảng của Cố Hồng (Cha Js. Clause) vào sáng thứ tư!

Mỗi khi vào lại phòng học sau giờ chơi, việc đầu tiên chúng tôi thường làm là lấy dép lên gỡ gai yết hầu, nếu không, bước đi kêu lổn rổn khó chịu và gai lại tiến dần lên tấn công bàn chân! Có những chú nghịch ngợm: thay vì bỏ gai vào thùng rác, lén rãi vài cái lên ghế của anh bạn đáng thương nào đó - màu gai trùng với mặt ghế gỗ rất khó nhận biết - làm cho “nạn

nhân” vừa đặt đít xuống đã hét lên và nhảy tưng. Thủ phạm và đám “ăn theo” được trận cười khúc khích khoái chí. Thầy giám thị lại phải “điều tra” để cho điểm hạnh kiểm kém. Từ khi rời ngôi nhà Mẹ thân yêu vì “biến cố đổi chủ” vào năm 1979, trong suốt quãng đời lang bạt đó đây, tôi hầu như quên hẳn cây gai yết hầu quen thuộc, đã gắn sát với tuổi thơ của mình. Cho đến hơn ba mươi năm sau: trong một chuyến tìm về “*Lối xưa xe ngựa, hồn thu thảo. Nền cũ lâu đài bóng tịch dương*” (Bà HTQ), tuy tôi đã không

tìm lại được cây rau muống biển có lá xanh ngắt và bông tím đẹp miên man, nhưng tình cờ, tôi bắt gặp được dây gai yết hầu, bò cô độc sát bờ tường “nhà ai đó!” Lá vẫn xanh, hoa vẫn vàng và trái còn non, mềm mại dưới ngón tay vuốt ve. Chợt, một cảm giác đau nhói, không phải đâm vào bàn chân như ngày xưa. Mà dường như chích thẳng vào tim, làm khoé mắt nhoè đi! “Phải nhà Mẹ tôi đây không?”

NVD SB61